

**UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
"VICTOR BABEȘ" DIN TIMIȘOARA
ȘCOALA DOCTORALĂ
DOMENIUL MEDICINĂ**

**PSIHOLOGIE APLICATĂ ÎN DOMENIUL
MEDICAL - CORELAȚII INTEGRATIVE
MULTIDISCIPLINARE,
ABORDĂRI PSIHOLOGICE ȘI ETICE**

REZUMAT

Conferențiar Universitar Dr. Hogeia Lavinia Maria

**Timișoara
2021**

REZUMATUL TEZEI

Prezenta teză de abilitare, intitulată „**Psihologie Aplicată în Domeniul Medical- Corelații Integrative Multidisciplinare, Abordări Psihologice și Etice**”, prezintă într-o manieră sintetică, cele mai importante rezultate ale cercetării științifice, profesionale și academice obținute după susținerea tezei de doctorat, pentru a dovedi calificarea în scopul obținerii atestatului de abilitare. Cea mai mare parte a cercetării științifice a fost realizată în domeniul psihologiei medicale, ce implică activități precum: definirea unor probleme de studiu (întrebări la care trebuie găsite răspunsuri), colectarea datelor (informațiilor), interpretarea informațiilor și evaluarea lor. Totodată, m-am axat și pe intervenția terapeutică, ce vizează: diagnostic clinic, fixarea unor obiective realiste și planificarea strategiilor de intervenție, modificarea terapiei și reorientarea pacientului dacă este necesar, etc.

Cele mai relevante rezultate obținute după susținerea tezei de doctorat sunt structurate în patru capitole principale.

Primul capitol cuprinde date privind psihodiagnosticul, evaluarea clinică și terapii personalizate în anxietate și depresie, la copil și adolescent, tulburările psihotice la copil și adolescent și managementul acestora, markeri de vulnerabilitate, categoriile cu risc de a dezvolta psihopatologie, rolul psihoterapiei.

Deși tulburările specifice adultului se regăsesc și în cazul copiilor (cum sunt depresia, anxietatea), adesea acestea au manifestări tipice vârstei; de exemplu, anxietatea apare și ca anxietate de separare. În plus, apar probleme legate de activitățile și rigorile respectivei perioade de dezvoltare; astfel, în condiții de stres, copiii adoptă uneori comportamente specifice unei vârste mai mici decât vârsta lor cronologică, refuză să meargă la școală etc.

Indiferent de abordarea terapeutică, prima fază a intervenției, presupune psihodiagnosticul și evaluarea clinică. În acest mod, evaluarea, fie prin interviu clinic sau prin testare psihologică, identifică prezența psihopatologiei în rândul copiilor și tinerilor. Acesta reprezentând principalul scop al profesioniștilor din domeniu, dedicați bunăstării copiilor și adolescenților.

În timp ce tratamentul medicamentos constituie piatra de temelie a terapiei psihozelor, psihoeducația și psihoterapiile, cum ar fi psihoterapia cognitiv comportamentală, rămân un adjuvant esențial. Astfel de terapii au rol în tratamentul

direct al simptomelor psihotice pozitive, ajută la promovarea recuperării și adaptării și sunt, de asemenea, deosebit de importante în prevenirea comorbidităților, asociate tulburărilor psihotice, cum ar fi depresia și anxietatea. Tratamentul necesită utilizarea integrată a intervențiilor farmacologice, psihoterapeutice individuale, familiale și de grup. Este esențial ca planul de tratament în psihoza infantilă să fie gestionat cu atenție, cu o atenție deosebită asupra aspectelor siguranței, tolerabilității și eficacității medicamentelor, astfel încât să se evite efectele secundare neplăcute care apar, de obicei, cu aceste medicamente și care au un impact negativ considerabil asupra traiectoriei vieții și a dezvoltării globale a copilului.

Este cunoscut faptul că majoritatea psihopatologiilor își au debutul în copilărie. Delimitarea proceselor prin care bolile psihice se dezvoltă și se schimbă în timp, are implicații importante pentru tratament și prevenție. Există o serie de probleme în examinarea psihopatologiei copilului. În primul rând, psihopatologia trebuie luată în considerare pe fondul proceselor de dezvoltare. În al doilea rând, schimbările de dezvoltare de-a lungul timpului necesită proceduri metodologice care includ studii longitudinale și instrumente de evaluare adecvate din punct de vedere al proprietăților psihometrice. Și în al treilea rând, factorii contextuali au o influență enormă asupra etiologiei, cursului și prezentării psihopatologiei. Statutul economic scăzut, traumele, expunerea la violență și bolile mintale ale părinților nu sunt decât câțiva dintre cei mai importanți factori de mediu determinanți ai evoluției copiilor.

De asemenea, am inclus studii și articole despre diagnosticul și terapia tulburărilor din spectrul autist, ADHD, comportamentul obsesiv-compulsiv, tulburarea afectivă PTSD etc.

Un alt domeniu abordat este cel al psihosomaticii. Psihosomatica abordează ființa umană într-o accepțiune diferită, acceptând coexistența somaticului și psihicului, privite ca fiind inseparabile și complementare, în conformitate cu modelul bio-psiho-social. În acest context, medicina psihosomatică/psihosomatica, poate fi definită ca un domeniu interdisciplinar, care aduce în discuție implicarea factorilor emoționali în etiologia afecțiunilor somatice. Caracteristic pentru această categorie de afecțiuni este faptul că ele au un caracter invalidant pentru pacient, similar afecțiunilor organice (somatice). Principalele subiecte de cercetare și publicații din domeniul sănătății includ patologii precum: cancerul mamar, hipertensiunea arterială, scleroză multiplă, hemofilie, etc.

Miza prezentului demers este dezvoltarea durabilă, dificil de atins fără diseminarea și implementarea unor cercetări multiple și convergente, cu impact în îmbunătățirea calității vieții pacenților care suferă de afecțiuni cronice.

Am utilizat o abordare psiho-socială și etică a îngrijirii pacientului. În studiile prezentate se poate observa abordarea multidisciplinară a pacientului, modalități de implicare a familiei în viața acestuia, consiliere și psihoterapie, etc, contribuții ce duc la creșterea calității vieții.

În capitolul al doilea sunt prezentate rezultatele obținute din studiul psihologiei medicului și consecințele profesiei asupra vieții personale. Stresul, epuizarea profesională sunt obișnuite în rândul medicilor. Scopul acestor studii este de a raporta efectele adverse descrise asupra sănătății, bunăstării și carierei. Totodată, am abordat tematica relației medic-pacient și a importanței acesteia în complianța la tratament.

Cercetarea interdisciplinară între psihologie și medicină continuă să aibă, în România, un caracter de pionierat. Conștiința acestui fapt și urgența unui astfel de demers m-au determinat să dedic un timp important investigării și clarificării acestei problematice de maximă actualitate. Rezultatele la care am ajuns au fost publicate, de asemenea, în reviste indexate ISI și BDI (relevante și ele în Teză).

Nutresc convingerea că aceste studii și articole constituie tot atâtea argumente pentru dezvoltarea mea plurivalentă.

Următoarea parte a tezei de abilitare prezintă evoluția și dezvoltarea propriei cariere profesionale, științifice și academice, fiind concepută pe o structură clară și obiectivizată asupra propriei persoane și a propriilor interese de dezvoltare. Astfel, aceasta cuprinde următoarele capitole descrise în cele ce urmează:

Capitolul 3, include aspecte asupra evoluției și realizărilor academice. În ceea ce privește parcursul profesional, am debutat în domeniul psihologiei după absolvirea Facultății de Psihologie și Sociologie, specializarea Psihologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara. Am ales specialitatea de psihologie clinică și psihoterapie. Am parcurs toate etapele ierarhiei academice, încă din anul 2008 când am devenit preparator universitar al Universității de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara, Disciplina Psihologie și Științele Comportamentului. În urma obținerii titlului de Conferențiar universitar, în 2019, am devenit Șef al Disciplinei de Psihologie, Departamentul Neuroștiințe al Universității de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” Timișoara.

Am dovedit abilitățile și capacitatea de a conduce sau de a mă implica în proiecte de cercetare prin intermediul granturilor câștigate, ca director, responsabil de proiect și membru echipă. De asemenea, am pus bazele Centrului de Neuropsihologie și Medicină Comportamentală, din cadrul disciplinei noastre, al cărui director sunt.

Am organizat workshopuri pentru studenți și am coordonat lucrări prezentate de studenți la manifestări științifice, precum și numeroase lucrări de diplomă. Totodată, coordonez studenți în cercetare științifică prin sistemul de voluntariat VADA. Am elaborat materiale didactice și coordonat cursuri de formare continuă.

Sunt psiholog specialist în specialitatea psihologie clinică din anul 2016 și ocup postul de psiholog specialist în cadrul Clinicii de Obstetrică și Ginecologie a Spitalului Clinic Municipal de Urgență din Timișoara.

Pe tot parcursul carierei mele profesionale, științifice și academice, am participat la numeroase congrese naționale și internaționale, atât cu prezentări orale și postere dar și în calitate de speaker invitat, diseminând rezultatele cercetărilor postdoctorale. Rezultatele cercetărilor s-au materializat și prin intermediul articolelor publicate în extenso în reviste de circulație internațională, indexate ISI Web of Science (28 de articole în extenso cu factor de impact) și în reviste indexate BDI (32 articole) în bazele de date internaționale, respectiv sub forma rezumatelor din reviste indexate ISI Web of Science, BDI, în volume cu ISBN sau ISSN. Am scris și publicat cărți și capitole de cărți în edituri recunoscute CNCSIS. Activitatea de cercetare am desfășurat-o în cadrul unor granturi câștigate prin intermediul unor competiții naționale.

Ultimul capitol este dedicat planului de dezvoltare al carierei academice pe următorii ani și detaliază obiectivele de cercetare și cele didactice. Rămânând la ideea împletirii teoriei cu practica, s-a pus accent pe implicarea în cercetarea fundamentală a domeniului calității vieții, abordarea multidisciplinară integrativă, realizarea unor colaborări cu alte universități cu tradiție, încurajarea educației continue, aplicarea și consolidarea aptitudinilor și cunoștințelor dobândite, etc. Din punct de vedere didactic, cele mai importante obiective se leagă de îmbunătățirea continuă a conținuturilor și metodelor de predare moderne, precum și de publicarea unor manuale care să contribuie la consolidarea informațiilor legate de aspectele psihologice implicate în boala cronică și de intervențiile psihoterapeutice sistemice.

În finalul lucrării, am reunit principalele referințe la contribuțiile științifice personale, referințele bibliografice asociate conținutului științific.